ADRIAN CHIRCU

DIMINUTIVE LATINEȘTI „CUM VALACHICA INTERPRETATIONE” ÎN DICȚIONARUL LUI TEODOR CORBEA

> „*Această dezvoltare multilaterală a diminutivelor românești, precum și numărul însemnat al sufixelor diminutivale* […] *credem că dovedește îndeajuns că diminutivele nu sunt străine graiului nostru*” (Pușcariu 1900b, p. 256).

0. Alegerea unui stadiu în care să abordăm chestiunea diminutivelor nu este întâmplătoare, căci am dorit, prin acesta, să-l omagiem pe Sextil Pușcariu, care a fost unul dintre primii noștri lingviști care s-au aplecat sistematic asupra derivatelor diminutivale (înaintea sa, doar N. Ch. Quintescu (1867) s-a îndeletnicit cu studiul diminutivelor), urmărind principalele direcții de evoluție a acestor cuvinte ce caracterizează limba română și care îi asigură acea individualitate adesea invocată de către lingviștii români și de către cei străini, ultimii evidențiind capacitatea derivativă diminutivală a limbii române.

0.1. În acest sens, în secolul al XIX-lea, Friedrich Diez afirma că „la langue qui en possède le plus [des diminutifs] est la langue valaque, la plus dégradée” (1874, p. 271), iar, un secol mai târziu, Bengt Hasselrot întărea remarca acestuia susținând că, în limba română, „la diminution est […] d’une grande richesse” (1957, p. 220).

1. Despre diminutive s-a scris, în general, destul de mult, însă nu sunt foarte numeroși specialiștii care au studiat global această clasă de cuvinte, prezentă în majoritatea limbilor lumii. La noi, de-a lungul anilor, au existat perioade de studiu intens al diminutivelor, finalizându-se prin contribuții semnificative cum ar fi, în ordine, cele elaborate de către N. Ch. Quintescu (1867), Sextil Pușcariu (1899, 1900a, 1900b, 1929) sau Elena Carabulea (1974), cărora li se adaugă unele articole apărute în paginile revistelor ori ale volumelor individuale/colective, în care sunt descrise aspecte legate de dinamica lexicului românesc, dintre care le-am reținut pe cele publicate, în cei din urmă ani, de către Rodica Zafiu (1996a, b; 2001, 2008, 2010a, b; 2011), care observa, în ceea ce privește limba română actuală, că „diminutivele apar tot mai frecvent în stilul colocvial și chiar în registrul standard, în conversație și în scris” (2011, p. 373).

1.1. Spre deosebire de studiul sincronic al diminutivelor românești (Iordan 1975; Zafiu 1996a, b; 2001, 2008, 2010a, b; 2011; Lüder 1996; Chircu 2011), cel diacronic a fost, adesea, lăsat deoparte, ceea ce impune o reconsiderare a sa, obligându-ne, într-un fel, să ne îndreptăm atenția asupra unor scrieri vechi reprezentative, care ne-ar putea oferi numeroase date referitoare la întrebuințarea lor.

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

Totuși, pentru perspectiva diacronică asupra diminutivelor, ar trebui amintită aici lucrarea colectivă *Formarea cuvintelor în limba română din secolele al XVI-lea–al XVIII-lea*, coordonată de către Magdalena Popescu-Marin (2007)[1], în ale cărei pagini se găsesc informații prețioase referitoare la sufixele diminutivale și la modul de constituire a diminutivelor, în limba românească de altădată.

2. Dintre operele majore ale umanismului românesc, ne-am oprit asupra „*lexicon*”-ului *Dictiones latinae cum valachica interpretatione*[2], tălmăcit de către Teodor Corbea și editat, la o distanță de peste trei sute de ani, prin strădania colegului nostru Mihai-Alin Gherman, care, dintru început, a văzut, în *vorbarul* corbean, o întoarcere culturală spre Occident și spre umanismul propovăduit de învățații apuseni (Gherman 2004, p. 68–110; 2014, p. 53).

2.1. Considerăm că dicționarul lui Teodor Corbea este una dintre lucrările lexicografice care ne poate ajuta să înțelegem mai bine atât modalitățile de formare a diminutivelor, la sfârșitul veacului al XVII-lea, cât și dezvoltările ulterioare ale acestei clase de cuvinte.

Pentru studiul nostru, alegerea acestui dicționar nu este întâmplătoare, deoarece, în paginile sale, este inventariat un număr mare de cuvinte latinești, însoțite de traducerea sau de echivalarea lor în limba română.

Având în vedere epoca în care a apărut și fiind un dicționar bilingv latin-român, ne-am fi așteptat ca, în filele lui, să fie înregistrate mai ales cuvinte care fac parte din vocabularul fundamental al limbii latine, însă, deseori, am găsit numeroase cuvinte cu caracter popular sau familiar, ceea ce evidențiază faptul că se adresa unui public mai larg. De asemenea, se poate remarca deschiderea autorului spre diverse domenii, de unde caracterul enciclopedic al acestuia.

2.2. Chiar dacă direcțiile de analiză oferite de dicționarul amintit sunt multiple (acestea au fost, într-un fel, anticipate și de către autorul ediției critice), în expunerea noastră ne-am oprit asupra diminutivelor latinești și a echivalentelor românești, care sunt prezente în număr mare și care ne pot ajuta la înțelegerea mecanismelor derivative din limba veche. Ceea ce îl frapează, dar și îl atrage pe cel care parcurge atent paginile dicționarului este plăcerea autorului de a traduce ori de a defini cât mai exact termenii înregistrați.

3. După cum se va observa *infra*, inventarul diminutival[3], constituit pe baza intrărilor din dicționarul lui Teodor Corbea, este semnificativ, iar sufixele diminutivale[4] întâlnite în dicționarul lui Teodor Corbea sunt[5]:

[1] A se vedea și Carabulea 1972, p. 511.

[2] Diminutivele din dicționarul lui Teodor Corbea n-au fost avute în vedere de Magdalena Popescu-Marin (2007).

[3] În mare măsură, din motive obiective, nu am reținut informațiile morfologice specificate în dicționar (de pildă, genul sau formele flexionare, la adjectiv), deoarece am avut în vedere studiul lexical al intrărilor de dicționar. La adjectivele feminine, genul este marcat atât sufixal, cât și desinențial.

[4] Încadrarea am realizat-o în funcție de sufixul primului cuvânt diminutivat tradus de Teodor Corbea.

[5] Pentru informații referitoare la semnificația/semnificațiile și distribuția acestor sufixe, a se vedea Magdalena Popescu-Marin (2007) și G. Pascu (1916).

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

-aș : *amniculus* : ***pîrîiaș*** (p. 36); *araneola* : ***păinjinaș*** (p. 50); *argutulus* : ***marghiolaș*** (p. 53); *aureolus* : ***auraș*** (p. 65); *bullula* : ***năsturaș*** (p. 78); *bibaculus* : ***băutoraș*** *de vin* (p. 73); *capsula* : ***sicriiaș*** (p. 87); *coquulus* : ***bucătăraș*** (p. 132); *crepidula* : ***călțunaș*** (p. 136); *crusculum* : ***fluieraș*** (p. 138); *cultellus* : ***cuțîtaș*** (p. 139); *disculus* : ***telgeraș*** (p. 164); *fornacula* : ***cuptoraș*** (p. 209); *galericulum* : ***guleraș,*** *gluguliță, işlicel de zăbranic* (p. 215); *graeculus* : ***elinaș,*** *grecșor* (p. 222); *grumulus* : ***gurguiaș***, ***mușinoiaș*** (p. 223); *homunculus* : ***omînaș*** (p. 235); *hydraulax* : ***orgănaș*** *de apă* (p. 237); *lepusculus* : ***iepuraș*** (p. 284); *lentulus* : ***închitinelaș,*** *încetișorel* (p. 284); *librariolus* : *scriitori, logofăt*, ***scriitoraș*** *de cărți* (p. 286); *lividulus* : ***pizmuitoraș*** (p. 289); *magistellus* : ***dăscălaș*** (p. 297); *malleolus* : *mugur sau ieșire noao pă viță*; iarăș : ***ciocănaș*** (p. 298); *mapulla* : ***pișchiraș***, *pomiselnicel* (p. 300); *orcula* : ***buriiaș***, *șîștărel*, ***ciubăraș*** (p. 348); *pastillum* : ***țipeiaș*** *rătund de doftorit* (p. 361); *pinnula* : ***tuleiaș***, *penișoară*, *vîrful ureachiei, arepă de peaște* (p. 385); *porticula* : ***foișoraș*** (p. 393); *puellula* : ***copilașă***, *fetișoară* (p. 415); *puellus* : ***copilaș*** (p. 415); *pugiunculus* : ***hangeraș*** (p. 415); *pulvillus* : ***căpîtăiaș*** *micșorel supt cap* (p. 416); *recalvaster* : ***pleșuvaș***, *pleșuviel* (p. 428); *renunculus* : ***rărunchiiaș***, *hicățăl* (p. 435); *rutellum* : ***vătrăraș*** (p. 445); *scabellum*: ***scăunaș***, *scaun de supt picioare, podmojie* (p. 454); *sciclus semidoctus literis leviter tinctus qui tamen putat se multam fare* : ***știutoraș***, *învățățăl* (p. 456); *scitulus* : ***știutoraș***, *frumușel* (p. 457); *sedecula* : ***scăunaș*** (p. 460); *sellula* : ***scăunaș***, *jîțișor* (p. 461); *serrula* : ***hirăstrăiaș*** (p. 466); *spherula* : ***ghieghielaș***, *glonțîșor*, *glonț* (p. 478); *tantillus* : ***atîtuleaș***, *atît de mititeluș* (p. 505); *tardiusculus* : ***întîrzîietoraș***, *închitinelatec, moale* (p. 505); *urceolus* : ***burcănaș***, ***urcioraș*** (p. 549);

-ea : *axiculus* : ***scîndurea*** (p. 67); *buccula* : ***îmbucăturea*** (p. 78); *castigatiuncula* : ***certăturea*** (p. 90); *cellula* : ***cămărea*** (p. 94); *crustulum* : ***îmbucătura***, ***bucățea*** (p. 138); *fasciculus* : ***legătura***, *nuielușă de mînă* (p. 201); *febricula* : ***frigureale*** (p. 202); *foenusculum* : ***cămătărea*** (p. 208); *fribusculum* : ***trăgătureaua*** *îndărăt a casnicilor, a căsătoriților și depărtarea pînă la o vreme* (p. 211); *glebula* : ***știucățea***, ***bucățea*** (p. 220); *guttula* : ***picăturea*** (p. 224); *labecula* : ***căzăturea;*** iarăș : ***întinăturea*** (p. 277); *libellulus* : ***cărticea*** *mititică* (p. 285); *lusciniola* : ***privighetorea*** (p. 293); *morsiuncula* : ***mușcăturea***, ***mursăcăturea*** (p. 316); *motiuncula* : ***mișcăturea***, ***clătiturea*** (p. 317); *offella* : ***îmbucăturea***, ***bucățea*** (p. 342); *oppressiuncula* : ***călcăturea*** *jos* (p. 347); *penicula* : ***plătitorea***, *simbrioară* (p. 366); *plagula* : ***lovitura***; iarăș : *lepedeiaș cusut, brățîșor* (p. 387); *questiuncula* : ***întrebăturea*** (p. 421); *rimula* : ***crepăturea***, ***despicăturea*** (p. 441); *rogatiuncula* : ***rugăturea*** (p. 442); *solatiolum* : ***mîngîiturea*** (p. 474); *sorbillum* : ***hierturea*** *cu zămșoară de sorbit* (p. 476); *stipulatiuncula* : ***prinzătura***, *legămîntăl*, ***legătura*** (p. 484); *strophiolum* : ***legătura*** *de piept, măfrămiță* (p. 486); *vesculus* : *de* ***mîncătura***, *suptîreluș* (p. 539);

-el (***-ăl***) : *aculeolus* : ***ascuțițel*** (p. 12); *acutulus* : ***ascuțîțăl***, ***istețel*** (p. 12); *agnellus* : ***mielușel*** (p. 24); *amatorculus* : ***iubitorel***, ***ibomnicel*** (p. 34); *amiculus* : ***priiatenel*** (p. 36); *animula* : ***suflețel*** (p. 42); *animulus* : ***cugețăl*** (p. 42); *arbuscula* : ***copăcel*** (p. 50); *arenula* : ***năsîpel*** (p. 52); *argutulus* : ***înțelepțăl*** (p. 53); *articulus* : ***mădulărel***, ***degețăl*** (p. 56); *asellus* : ***măgărel*** (p. 58); *batiola* : ***burcănel*** (p. 70); *beatulus* : ***fericițăl*** (p. 71); *bellatulus* : ***înfrâmsețăl*** (p. 72); *bellulus* : ***frumușel*** (p. 72); *blandiculus* : ***slovesnicel***, ***lingușitorel*** (p. 75); *blandulus* : ***lingușitorel*** (p. 75); *botellus* : ***cîrnățăl*** (p. 76); *bubulus* : ***juncinel*** (p. 78); *bullula* : ***clocoțăl*** (p. 78); *cadiscus* : ***fedeleșcel***, *văscior* (p. 80); *calceolus* : ***bătușel*** (p. 82); *caligula* : ***nădrăgel***, ***ciorăcel*** (p. 83); *calthula* : ***con-***

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

teșel *în floarea viorealei* (p. 83); *campanula* : ***clopoțăl*** (p. 84); *cincticulus* : *brîu* ***strîngătorel*** (p. 102); *copiola* : *mic* ***șiregel***, *prisosire mică* (p. 131); *corneolus* : ***uscățăl*** *ca osul* (p. 133); *coquulus* : ***sucăcel*** (p. 132); *dicaculus* : ***brehăitorel*** (p. 159); *digitellus* : ***degețăl*** (p. 161); *digitullus* : ***degețăl*** (p. 161); *diverticulum* : ***sălășel*** (p. 167); *ebriolus*; ***bețiviel*** (p. 173); *equlus* : ***călușel*** (p. 184); *eruditulus* : ***învățățăl*** (p. 186); *favulus* : ***făgurel*** *de miiare* (p. 202); *feroculus* : ***nemilostiviel*** (p. 203); *floridulus* : ***înfloriță̆l*** (p. 207); *gigantulus* : ***urieșel*** (p. 219); *grabellus* : ***pleșuviel***; iarăș : *mijlocul care iaste între amîndoao sprînceanele* (p. 219); *globus* : *glonț*, ***ghiiaghiel*** (p. 220); *grandiusculus* : ***măricel,*** *mărișor* (p. 222); *guttulus* : ***ibricel***, *vas de apă* (p. 224); *harenula* : ***năsîpiel*** (p. 228); *hinnulus* : *puiul catîrei*, *cerbului*, *mînz*, ***cățel*** *sălbatec* (p. 233); *horridulus* : ***îngrozîță̆l***, ***spămîntățăl***, ***zburliță̆l*** (p. 236); *humidulus* : ***humezel***, ***jilăviel*** (p. 237); *jecusculum* : ***hicățăl*** (p. 242); *inerticulus* : ***slăbicel***, *slăbuleț* (p. 256); *langvidulus* : ***lîncezăl*** (p. 279); *lassulus* : ***osteniță̆l*** (p. 281); *lautulus* : ***ghizdăviel*** (p. 282); *lectulus* : ***păticeăl*** (p. 283); *leviculus* : ***ușurel*** (p. 285); *limatulus* : ***piliță̆l*** (p. 287); *limulus* : ***ponivoșel***, *chiorișor* (p. 288); *literatulus* : *care ceva* ***(pîțînel)*** *au învățat* (p. 289); *loliguncula* : ***păinjinel*** *de mare* (p. 290); *longiusculus* : ***lungșorel*** (p. 290); *loqaculus* : ***limbuță̆l*** (p. 290); *lusciolus* : ***ponivoșel***, *chiorișor* (p. 293); *macellus* : ***nemoștel***, *măcrișor* (p. 296); *majusculus* : *mai* ***măricel*** (p. 298); *manni* : ***călușei micșurei***, *îmbuiestri* (p. 300); *mannulus* : ***călușel*** *mic*, *mînz* (p. 300); *masculus*: ***bărbățăl***, *bărbătușel* (p. 302); *massula* : ***aluoțăl*** (p. 302); *mentula* : ***mădulărel*** *de bărbat* (p. 307); *meticulus* : ***fricoșel*** (p. 309); *misellus* : ***nevolnicel*** (p. 312); *mitella* : ***îșlicel*** *popăsc*, *potcăpaș* (p. 312); *monticulus* : ***munticĕl*** (p. 315); *musculus* : ***șoricel*** (p. 320); *napunculus* : *morcov mic*, ***postîrnăcel*** (p. 322); *neptulus* : ***nepoțăl*** (p. 326); *nitidiuscula* : ***curățăl*** (p. 328); *oppidulum* : ***orășel*** (p. 346); *paulus* : ***pîțînel*** (p. 363); *perjuratiuncula* : ***jurămînță̆l*** *strîmb*, *viclean* (p. 372); *perlucidulus diminutivus* : ***luminățăl*** (p. 372); *perparvulus* : *prea* ***micșorel*** (p. 374); *pileolum*, *pileolus* : ***îșlicel*** (p. 384); *pulchellus* : ***frumușel*** (p. 415); *pudiusculus* : ***împuțîță̆l*** (p. 418); *rabiosulus* : ***turbățăl*** (p. 426); *rancidulus* : ***veștezîță̆l***, ***rîncezîță̆l*** (p. 427); *regulus* : ***împărățăl***, *împărat în țară mică* (p. 433); *rorulentus* : ***rurățăl*** (p. 442); *rubellus* : ***roșietecel***, *roșior* (p. 443); *rufulus* : ***roșietecel*** (p. 444); *rusticulus* : ***mojicel***, ***prosticel*** (p. 445); *sanviculus* : ***purcel***, *sau sînge de ied spre mîncare gătat* (p. 451); *scalpellum* : *hier de tăiat vîna*, ***strîcnel*** (p. 454); *simulus* : ***țuguiță̆l*** (p. 471); *sordidulus* : ***imățăl***, ***urîță̆l***, ***ponosîță̆l*** (p. 476); *subargutulus* : ***chibzuiță̆l***, ***chitiță̆l*** (p. 487); *submarus* : ***amărățăl*** (p. 487); *tarantula* : ***gîndăcel*** *strălucit*, *paianjin de pămînt tărceat* (p. 505); *tegellum* : ***acoperemîntel***, ***coperiță̆l*** (p. 506); *tegulum* : ***coperișă̆l***, ***acoperemînță̆l*** (p. 506); *tenuiculus* : ***supțîrel*** (p. 508); *tintinabulum* : ***clopoțăl***, *sunătoare* (p. 517); *torvulus* : ***păticel***, *pătișor* (p. 520); *tremulus* : ***tremurățăl*** (p. 524); *trepidulus* : ***fricoșă̆l*** (p. 524); *turgidulus* : ***unflățăl*** *în sus* (p. 530); *verbulum* : *vocula* ***cuvîntăl***, *grăișor*, *vorbuliță* (p. 538); *viaticulum* : ***chielciugel*** *de cale* (p. 540); *viculus* : ***săticel***, *sătișor* (p. 541); *vitulus* : ***viță̆l*** (p. 545); *urbicula* : ***orășă̆l***, *cetățuie* (p. 549); *utriculus* : ***burdușel***, *folceluș* (p. 551);

-ică (***-îcă***) : *cupedula* : ***bucățîcă*** *bună* (p. 140); *frustulum* : ***bucățîcă***, *știuculeț*, *codricel*, *dărăbiel* (p. 212); *junculus* : ***păpurică,*** *șovăraș* (p. 274); *lactucula* : ***sălățîcă***, *lăptucică* (p. 278); *machinula* : ***unelțică***, *sculișoară* (p. 296); *modiolus* : ***gălețîcă***, *jumătate de chilișoară* (p. 313); *tinunculus* : ***păsărică*** *îngrozîtoare de vîltuir* [sic] (p. 517);

-(ici)că : *aetatula* : ***vremicică*** *de copil mititel* (p. 22); *bestiola* : ***fiericică*** (p. 73); *caruncula* **:** ***cărnicică*** (p. 89); *cuticula* : ***pielicică*** (p. 141); *enchiridon* : ***cărticică*** purtătoa-

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

re în mîni, ***bărdiță***, ***hăngereaș*** (p. 181); *fabella* : ***băsnicică*** (p. 199); *famella* : ***vesticică*** (p. 200); *flosculus* : ***floricică*** (p. 207); *funiculus* : ***funicică***, *hățîșor* (p. 213); *horreolum* : ***șuricică***, *poiată mică* (p. 236); *isoscolon* : ***părticica*** *voroavei dereaptă* (p. 272); *lanula* : ***lînicică*** (p. 280); *lapidullus* : ***pietricică***, *pietrișoară* (p. 280); *mercedula* : ***plăticică***, *simbrioară* (p. 307); *navicella* : ***luntricică*** (p. 323); *pellicula* : ***pielicică*** (p. 365); *ponticulus* : ***punticică,*** *podișor* (p. 392); *portiuncula* : ***părticică*** (p. 393); *resticula* : ***funicică***, *hățîșor* (p. 437); *salillum* : ***solnicică*** (p. 448); *scaphula* : ***lunticică*** (p. 455); *scapula* : ***speticică*** (p. 455);

-(***i***)***or*** (var. -***cior***); -(***i***)***oară*** (var. -***cioară***) : *abaculus* : ***păhărnicioară*** (p. 3); *aediculа* : ***căscioară*** (p. 18); *amiculum* : ***mintioară*** (p. 36); *animulus* : ***înțelepcioară*** (p. 42); *canalicula* : ***postăvioară*** (p. 84); *canistella et canistellus* : ***coșcior*** (p. 85); *cellula* : ***pimnicioară*** (p. 94); *corbula* : ***coșcior*** (p. 186); *crustula* : ***cojicioară*** (p. 138); *eburneolus* : ***oscior*** *de elefant* (p. 173); *fascicola* : ***fășcioară***, *fașă mică* (p. 201); *fecula* : ***drojdioară*** (p. 202); *fiscellus* : ***coșnicioară***, *șîștărel* (p. 205); *fraterculus* : ***frățîor*** (p. 210); *fuscinulla* : ***furculicioară*** *de hier* (p. 214); *haerediolum* : ***moșioară***, ***odăioară*** *veacinică* (p. 226); *halecula* : ***scrîmbicioară*** (p. 227); *hilarulus* : ***veseior*** (p. 233); *lachrymula* : ***lăcrămioară*** (p. 278); *lamella* : ***cleșnicioară***, *șinișoară* (p. 279); *laterculus*: ***cărămidioară*** (p. 281); *lodicula* : ***pocrovicioară***, *țolișor* (p. 290); *membranula* : *pergamen mic*, ***hîrtioară*** *mică pă care deacă scrii, poț și șterge* (p. 306); *metula* : ***grămăjoară***, *țîfșor*, *țîntișoară* (p. 310); *navicula* : ***corăbioară*** (p. 323); *ossiculum* : ***oșcior*** (p. 350); *ostiolum* : ***ușcioară*** (p. 351); *panniculus* : ***postăvior***, *zechiiuliță* (p. 357); *pratulum* : ***livăjoară*** (p. 403); *radicula* : ***rădăcioară*** (p. 426); *samiolus* : ***văscior*** *de pămînt* (p. 450); *scutulum* : ***păvăjoară***, *pavăză mică* (p. 458); *seriola* : ***văscior*** *de pămînt* (p. 465); *sirpiculum* : ***coșnicioară*** (p. 472); *specula* : ***nădejdioară***, *nădejde mică* (p. 478); *spongiola* : ***burecior*** *mic de mare* (p. 480); *sportula* : ***coșcior*** *mic* (p. 480); *subturpiculus* : ***grozăvior*** (p. 491); *tectoriolum* : ***vărnicioară*** *de spoit*, ***vărnicioară*** *de spoit păreții* (p. 506); *tegeticula* : ***rogojioară***, *străișor* (p. 506); *trunculus* : *trunchi*, ***răgălioară***, *trunchiuleț* (p. 528); *turbella* : ***răzmiricioară***, *răscoală mică*, *turburărea*; item : *șireguț* (p. 530); *turpiculum* : ***grozăvior*** (p. 530); *vasculum* : ***văscior*** (p. 535); *virgunculа* : ***feciurioară***, *vărguriță* (p. 544);

-(***i***)***șor*** (var. –***îșor***), -(***i***)***șoară***, (-***ușor***, -***ușoară***)[6] : *acicula* : ***acșor*** (p. 10); *acidulous* : ***acrișor***, ***iutișor***, (p. 10); *actiuncula* : ***făptișoară*** (p. 11); *aculeolus* : ***ghimpșor*** (p. 12); *acuncula* : ***acșor*** (p. 12); *adolescentulus* : ***tinerișor*** (p. 15); *agellus* : ***holdișoară***, *pămînt mic în cîmp* (p. 24); *albulus* : ***albișor*** (p. 28); *amniculus* : ***apșoară*** *curătoare* (p. 36); *anaticula* : ***rățîșoară*** (p. 40); *angellus* : ***unghișor*** (p. 42); *animulus* : ***mintișoară*** (p. 42); *anserculus* : ***gînscășoară*** (p. 43); *apiculus* : ***muuntișor*** [sic !], ***delșor***, ***dîmbșor*** (p. 47); *aquula* : ***apșoară*** (p. 50); *arbuscula* : ***pomșor*** (p. 51); *arcula* : ***lădișoară*** (p. 52); *arculus* : ***arcșor*** (p. 52); *atriolum* : ***tindișoară*** (p. 62); *barbula* : ***bărbșoară*** (p. 70); *bellulus* : ***bunișor*** (p. 72); *bestiola* : ***fierișoară*** (p. 73); *brachiolum* : ***brățișor*** (p. 76); *buccula* : ***văcșoară*** (p. 78); *caepula* : ***cepșoară*** (p. 81); *canaliculus* : ***jghebișor*** (p. 84); *capeduncula* : ***văcșior*** *de jîrtvit* (p. 86); *capella* : ***căprișoară*** (p. 86); *capitellum* : ***căpșor*** (p. 86); *capitulum* : ***căpșor***, ***părtișoară*** (p. 86); *capreolus* : ***țăpșor*** (p. 86); *capsula* : ***scătulșoară*** (p. 87); *caseolus* : ***căscior*** (p. 89); *catella* : ***lănțîșor*** (p. 91); *cauliculus* : ***colțîșor*** *de iarbă* (p. 92); *cervicula* : ***cefșoară*** (p. 96); ***cochlidium***: *treptișoară oco-*

[6] Variantă a sufixului anterior.

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

litoare (p. 110); *cornicula* : ***ciorișoară*** (p. 133); *corniculum* : ***cornișor*** (p. 133); *cronula* : ***stemșoară*** *sau inel* (p. 133); *corpusculum* : ***trupșor*** (p. 133); *corticula* : ***cojișoară*** (p. 134); *coticula* : ***greșcioară*** (p. 135); *cretula* : ***cridișoară*** (p. 136); *crispulus* : ***crețîșor*** (p. 137); *cristula* : ***crestișoară*** (p. 137); *crustulum* : ***știucșor*** (p. 138); *cucullus* : ***glugșoară*** *de hîrtie în care bagă neguțătorii piperi* (p. 139); *cucumella* : ***olișoară*** *de hier* (p. 139); *culeolus* : ***săcșor*** *de piiale* (p. 139); *cuneolus* : ***pănișoară*** *de lemn* (p. 140); *cymbula* : ***cinișor*** (p. 142); *denticulus* : ***dințișor*** (p. 153); *dextella* : ***mînișoara*** *cea dreaptă* (p. 158); *doliclum* : ***butișoară*** (p. 168); *domuncula et domuscula* : ***căscioară*** (p. 168); *dulciculus* : ***dulcișor*** (p. 170); *eminulus* : ***înăltișor***, afară ***ivitorel*** (p. 179); *equula* : ***iepșoară*** (p. 184); *fabula* : ***bobșor*** (p. 199); *fallcicula* : ***cosîșoară*** (p. 200); *falcula* : ***cosâșoară***, *coasă mică* (p. 200); *flocculus* : ***flocșor*** (p. 206); *flucticulus* : ***undișoară*** (p. 207); *foculus* : ***vătrișoară*** *de foc, vetriță* (p. 207); *foricula* : ***ușcioară*** (p. 209); *forula* : ***ușcioară*** (p. 209); *foruli* : *loc de ținut ceva*, ***lădișoară*** (p. 209); *frigusculum* : ***frigșor*** (p. 211); *furcula* : ***furcșoară*** (p. 214); *furunculus* : ***furișor***; iarăș : *zgăibuliță* (p. 214); *gemellus* : *geamăn*, ***gemănișor*** (p. 217); *gemmula* : *mărgăritari*, ***colțîșor*** (p. 217); *geniculum* : *nod*, ***nodișor*** *în paiul ierbii*; iarăș : *genunchiel* (p. 218); *globulus* : ***glonțîșor***, *ghiiaghiel mic, glonțurel* (p. 220); *grabatulus* : ***pătișor,*** *grătiuță* (p. 221); *grandiculus* : ***mărișor***, *bătrînel* (p. 222); *graviusculus* : ***greușor*** (p. 223); *guttaluas* : ***vinișoară,*** *vînă mică* (p. 224); *habenula* : ***hățîșor***, *dălogel* (p. 226); *hadillus* : ***iedișor*** (p. 226); *haedulus* : ***iedișor*** (p. 226); *hastula* : ***dărdișoară***, *suliță mică*, *fuște mic* (p. 228); *homulus* : ***omșor*** (p. 235); *igniculus* : ***focșor*** (p. 242); *improbulus* : ***nu-blîndișor***, *lotruleț* (p. 248); *joculus* : ***glumșoară***, *batjocuriță* (p. 270); *jusculum* : ***zămșoară***, *zamă* (p. 274); *lacteolus* : ***lăptișor***, *albineț* (p. 278); *lacusculus* : ***lăcșor*** (p. 278); *latrunculus* : ***lotrișor***, *tîlhărel* (p. 282); *lecticula* : ***pătișor*** *purtători* (p. 283); *lecticulus* : ***pătișor*** (p. 283); *lembunculus* : ***cinișor***, *cinuleț* (p. 283); *ligellum* : *cușcă*, iarăș : ***lemnișor*** (p. 287); *ligneolus* : ***de lemnișor*** (p. 287); *ligula* : ***limbșoară***, iarăș : *măsurăriță de o lingură*; iarăș : *curelușă de legat* (p. 287); *limbellus* : ***gurișoare*** *pă rochiia fămeilor*, *primuri* (p. 287); *limula* : ***pilișoară*** (p. 288); *literula* : ***slovișoară*** (p. 289); *loculus* : ***locșor,*** *tulbă*, *pungă* (p. 289); *lucellum* : ***dobîndișoară*** (p. 291); *lucubratiuncula* : ***lucrișor*** *de noapte făcut* (p. 292); *lunulla* : *spilcă în chipul* ***lunișoarei*** *făcută* (p. 293); *lupulus* : ***lupșor*** (p. 293); *mammilla* : ***țîțișoară*** (p. 299); *manicula* : ***mînișoară*** (p. 299); *memoriola* : ***minținșoară***, *pomenire mică* (p. 306); *mensula* : ***mensișoară*** (p. 307); *mergulus* : ***tăvșoară*** *pre care mucul cel arzători uloiul la sine îl trage* (p. 308); *mortariolum* : ***piușoară***, *piuliță* (p. 316); *mullulus* : ***somnișor*** (p. 317); *munusculum* : ***dărișor***, *dar mic* (p. 319); *muraenula* : ***linișor*** (p. 319); *negotiulum* : ***muncșoară,*** *lucruleț* (p. 325); *nigellus* : ***negrișor*** (p. 327); *nodulus, nodellus* : ***nodișor*** (p. 329); *notula* : ***semnișor*** (p. 331); *nubecula* : ***norișor*** (p. 331); *nucula* : ***nucșoară***, *nuculiță* (p. 332); *numulus* : ***bănișor*** (p. 333); *ocellus* : ***ochișor*** (p. 340); *offula* : ***zămșoară***, *bucățîcă* (p. 343); *opella* : ***lucrișor***, *munculiță* (p. 345); *opusculum* : ***lucrișor***, *munculiță* (p. 347); *oscilla* : ***chipșor***, *păpușiță* (p. 350); *oscillum* : ***gurișoară*** (p. 350); *osculum* : *sărutat*, ***gurișoară*** (p. 350); *ovicula* : ***oișoară***, *oiță* (p. 351); *paginula* : ***colișoară*** *de hîrtie* (p. 354); *pectunculum* : ***pieptișor*** (p. 363); *pennula* : ***peanișoară*** (p. 366); *petasunculus* : ***soldurișor***, ***costișoară*** (p. 378); *pilula* : ***glonțișor*** *mititel* (p. 384); *pisciculus* : ***peștișor***, *păsculeț* (p. 385); *pistilla* : ***morișoară***, *moară de mînă*, *rîșniță* (p. 386); *plebecula* : ***nărodișor*** *de miljoc, obște* (p. 388); *popellus* : ***nărodișor*** (p. 392); *possesiuncula* : ***ocinișoară***, *mărfuliță întru putință-ș* (p. 394); *probulus* : ***binișor***, ***blîndișor*** (p. 405); *pseudulus* : ***viclenișor***, *slugă vicleană* (p. 414); *pugillus* : ***pumnișor***

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

(p. 415); *pullulus* : ***puișor***, *puiuleț* (p. 416); *pulvisculus et pulvisculum* : ***prăfșor***, *prăfuleț* (p. 416); *puteolus* : ***puțișor***, *fîntîniță* (p. 418); *quaesticulus* : ***dobîndișoară*** (p. 421); *rastellum* : ***greblișoară*** (p. 427); *ripula* : ***rîpșoară*** (p. 441); *rivulus* : ***gîrlișoară***, *pîrîiaș* (442); *rumusculus* : ***vestișoară*** *de obște* (p. 444); *rusculum* : ***cîmpșor*** (p. 445); *sacelus, sacculus* : ***săcșor*** (p. 446); *sacellum* : *capișe*, ***schitișor***, *capolnă mică* (p. 446); *sanctulus* : ***svințișor,*** *svînt mic* (p. 450); *sangviculus* : ***sîngișor*** (p. 451); *scalpellus* : *calem*, ***hierșor*** *de scobit* (p. 454); *scrobiculus* : ***gropșoară*** (p. 458); *scutella* : ***blidișor*** (p. 458); *scuticula* : ***bicișor***, *gîrbăcel* (p. 458); *sigillum* : ***sămnișor***, ***chipșor***; iarăș : *peceate* (p. 469); *sorticula* : ***sorțișor*** (p. 476); *spratiolum* : ***locșor*** *deșărt, mijloc* (p. 477); *succotrilla dictio est penitus obsoleta* : ***glăsișor*** *sumețos, cu sunet mare* (p. 493); *sulculus* : ***brezdișoară*** (p. 495); *taeniola* : ***peștișor***; item : *funicică, legăturea* (p. 504); *tentoriolum* : ***cortișor***, ***șătrișoară*** (p. 508); *tepidulus* : ***căldișor***, *căldicel (nici cald, nici reace)* (p. 509); *tesserula* : ***coțcîșoară***, *sămn* (p. 510); *testiculus* : ***coișor*** (p. 510); *tristículus* : *can trist*, ***tristișor*** (p. 526); *trimulus* : *de trei* ***anișori*** (p. 526); *trochulus* : ***scripțișor*** (p. 527); *turricula* : ***turnișor*** (p. 530); *tussicula* : ***tusișoară*** (p. 530); *vaccula* : ***văcșoară***, *junicică* (p. 533); *vaginula* : ***tecșoară***, *teculiță* (p. 533); *valentulus* : ***tărișor***, *țepiior* (p. 533); *vallecula* : ***văișoară*** (p. 534); *varicula* : ***vinișoară*** *noduroasă* (p. 534); *ventulus* : ***vîntișor*** (p. 537); *verrucula* : ***negșor***, *negel mic* (p. 539); *vetulus* : ***vechișor***, *vechiuleț* (p. 540); *vindemiola* : ***vremșoară*** *de strîns vinul* (p. 543); *vinnulus* : ***vinișor*** *cu jmac dulce, prea* ***dulcișor*** (p. 543); *viticula* : ***vițișoară*** *de vie* (p. 545); *vitriolum* : ***stîclișoară*** (p. 545); *umbella* : ***umbrișoară*** (p. 546); *undula* : ***undișoară*** (p. 547); *ungviculus* : ***unghișoară***, *unghiuliță* (p. 547); *vocula* : ***glăsișor***, *cuvînțăl* (p. 548); *urnula* : ***vedrișoară*** *de scos* (p. 550); *vulnusculum* : ***rănișoară*** (p. 551); *vulsella* idem quod *volsella* : ***cleștișor***, *unealtă rumpătoare de păr* (p. 551); *xeniolum* : ***dărișor*** *de oaspeți* (p. 553); *zonula* : ***brîușor***, *brîuleț* (p. 556);

-iță : *actuariolum* : *cancel*, ***corăbiiță*** *iute* (p. 11); *anicula* : ***bătrîniță*** (p. 42); *anserculus* : ***gînsculiță*** (p. 43); *ansula* : ***mănușiță*** (p. 43); *ascopera* : *teașcă, ghiozdan*, ***tulbiță*** (p. 57); *assula* : ***scânduriță***, *așchie* (p. 60); *calceolus* : ***cizmuliță*** (p. 82); *coorculum* : ***inimiță*** (p. 132); *crumenula* : ***punguliță*** (p. 138); *crustula* : ***cojiță*** (p. 138); *cubiculum* : ***cămăriță*** (p. 139); *cucumella* : ***tigăiță*** (p. 139); *dextella* : ***dereptiță*** (p. 158); *doliclum* : ***berbeniță*** (p. 168); *domuncula et domuscula* : ***căsuliță*** (p. 168); *ficulus* : ***zmochiniță*** (p. 204); *fixula* : ***copculiță*** (p. 205); *flammula* : ***văpăiță*** (p. 206); *fonticulus* : ***fântâniță***, *izvorel* (p. 209); *formula* : ***frumuliță***, ***înfigurărea*** (p. 209); *gloriola* : *mărime mică*, ***slăviță***, *slăviturea* (p. 220); *hamulus* : ***cujbiță***, *cîrligel, unghicioară* (p. 227); *hepielus* : ***musculiță*** *zburătoare spre lumînare* (p. 230); *herbula* : ***ierbuliță***, *ierbșoară* (p. 231); *horiola* : ***corăbiiță*** *de pescuit* (p. 235); *hortulus* : ***grădiniță*** (p. 236); *iconcula* : ***iconiță*** (p. 214); *igniculi* : ***scînteițe*** *de foc* (p. 242); *imaguncula* : ***iconiță,*** *chipșor, înfigurărea* (p. 244); *inauditiuncula* : *ascultarea a veselitoarei* ***vorbulițe*** (p. 249); *laguscula* : ***ploschiță***, ***plosculiță***, *ploscșoară* (p. 279); *latusculum* : ***costiță***, *costișoară* (p. 282); *laureola* : ***cununiță*** *de dafin* (p. 282); *lenusculus* : ***corăbiță*** *de păscărit* (p. 284); *libella* : ***cumpăniță***, *măsurea, puntișor* (p. 285); *lineola* : ***dunguliță*** (p. 288); *linteolum* : ***măfrămiță*** (p. 288); *loquacula* : ***limbuliță*** (p. 290); *matercula* : ***măicculiță*** [sic !] (p. 302); *medullula* : *măduo mică*, ***măduiță*** (p. 304); *mendaciolum* : ***minciuniță*** (p. 307); *meretricula* : ***curvuliță*** (p. 308); *mimula* : ***fămeiță*** *următoare năravului sau obiceaiului altuia cu jos* (p. 310); *muscula* : ***musculiță*** (p. 319); *narratiuncula* : ***povestiță***, *poveste mică* (p. 322); *normula* : ***măsuriță***, *îndereptători de lemn* (p. 330); *nutricula* : ***doiculiță***, *măncută* (p. 333); *palumbula* : ***porumbiță*** *sălbatecă* (p. 356); *panario-*

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

lum : ***lădiță*** *de pită* (p. 356); *pictarium vide* : *pyctarium* : ***tăbliță*** *și catastișel mic* (p. 382); *pondusculum* : ***povăriță***, *sărcioară* (p. 392); *portula* : ***portiță***, *portișoară* (p. 393); *posticula et posticulum* : ***ușuliță*** *denlăuntru* (p. 394); *praediolum* : *măierișug*, ***odăiță*** (p. 397); *pulmunculus* : ***plumîniță*** (p. 416); *pulsula vide pustula* : ***zgăibuliță***, *bubșoară* (p. 416); *pulvinulus* : ***periniță***, *perioară*, *căpîtăiaș* (p. 416); *ramulus* : ***rămuriță*** (p. 426); *ramusculus* : ***rămuriță***, *rămurișoară* (p. 426); *ratiuncula* : ***priciniță***, *chititurea* (p. 428); *retticulum* : ***mrejuliță***, *năvodaș*; iarăș : *legăturea de cap* (p. 438); *rotella* : ***rotiță,*** *rotișoară* (p. 443); *sarcinula* : ***povăriță,*** *legăturea*, *mototolaș* (p. 452); *saxulum* : ***stînculiță*** (p. 454); *schedula* : ***țiduliță*** (p. 456); *scintillu»la* : ***scînteiță*** (p. 456); *scirpiculus* : ***păpuriță*** (p. 456); *scopula* : ***măturiță*** (p. 457); *scortulum* : ***curvuliță*** (p. 457); *securicula* : ***săcuriță***, *toporaș* (p. 460); *sermunculus* : ***vorbuliță*** (p. 465); *simiolus* : ***măimuliță*** (p. 470); *socculus* : ***obieliță*** (p. 473); *specillum* : ***oglindiță***, *zărțale mic* (p. 477); *spiculum* : *săgeată de dardă*, *cu colțuri scurtă*, ***dărdiță*** *săgetătoare* (p. 479); *spirola* : ***rotiță*** *îcolăcită*, *covrigel* (p. 479); *strumula* : ***gușuliță***, *gușcioară* (p. 486); *sudariolum* : ***măfrămiță*** *ștergătoare de sudori* (p. 493); *summula* : ***summuliță***, *sumșoară* (p. 495); *sylvula* : ***păduriță***, *pădure mică* (p. 500); *tabella* : ***tăbliță*** (p. 503); *taleola* : ***sîlpăriță*** *de altui* (p. 504); *taxillus* : ***coțculiță*** (p. 506); *tessella* : ***formuliță*** *în patru cornuri*, *sămnișor* (p. 510); *togula* : ***plășculiță***, ***hăiniță*** *de desupra* (p. 518); *tuberculum* : ***gîlculiță***, *podișor* (p. 528); *tuguriolum* : ***colibiță***, ***cîșculiță***, ***cîșluliță*** (p. 529); *tunicula* : ***dulămiță*** (p. 529); *veruculum* : ***frigăriță***, *țăpșoară* (p. 539); *villica* : ***măieriță***, ***odăgieriță*** (p. 542); *virgula* : ***nuieliță***, *vărguță*, *zmiceluș* (p. 544); *ulcusculum* : ***bubuliță***, ***zgăibuliță*** (p. 545); *vulpescula* : ***vulpiță*** (p. 551);

-uică (< ***-uie*** + ***-că***) : *Fenestella* : ***ferestruică*** (p. 202); *fetra* : ***ferestruică*** *sau ușcioară în ținerea svinților*iului (p. 203);

-uleț (< ***-ul*** + ***-eț***) : *anguisculus* : ***șerpuleț*** *de apă* (p. 42); *audaculus* : ***îndrăznuleț*** (p. 64); *caeculus* : ***orbuleț*** (p. 80); *canalicula* : ***jghiebuleț*** (p. 84); *canistella et canistellus* : ***coșuleț*** (p. 85); *caseolus* : ***cășuleț*** (p. 89); *cymbula* : ***cinuleț*** (p. 142); *foliculum* : ***foiuleț***, *foișor* (p. 208); *frigidulus* : ***friguleț***, *recișor* (p. 211); *frustulum* : ***știuculeț*** (p. 212); *hemerobios* : ***iermuleț*** *care mai mult decît o zi nu trăiaște* (p. 230); *homillus* : ***omuleț***, *omușor* (p. 235); *homuncio* : ***omuleț*** (p. 235); *horula* : ***coșuleț*** (p. 236); *nidulus* : ***cuibuleț*** (p. 327); *pingviculus* : ***grăsuleț*** (p. 384); *plumula* : ***fulguleț***, *penișoară* (p. 389); *porculus* : ***porculeț***, *purcel* (p. 393); *prandiculum*, *prandiolum* : ***prînzuleț*** (p. 403); *senaculum* : *casă de svat*, ***svătuleț*** (p. 463); *testula* : ***hîrbuleț*** (p. 511); *tubulus* : *țavă sau* ***jghiebuleț***, *postăvioară* (p. 528); *vermiculus* : ***viermuleț*** (p. 538); *ursulus* : ***dsuleț*** [sic !] (p. 550); *uterculus* : ***zgăuleț***, *pîntecel* (p. 551);

-uș (***-ușă***) : *anellus* : ***îneluș*** (p. 73); *auricula* : ***urechiiușă*** (p. 65); *canicula* : ***cățălușă*** (p. 85); *caniculus* : ***cățăluș*** (p. 85); *catellus* : ***cățăluș*** (p. 91); *cuticula* : ***pielcelușă*** (p. 141); *modicellus* : ***pîțînteluș***, *opritoraș* (p. 313); *molicullus* : ***molceluș***, *molișor* (p. 314); *parvulus* : ***micșoriș***, *micșorel* (p. 361); *pauculus* : ***pîțînteluș*** (p. 362); *paululus* : ***pîțînteluș*** (p. 363); *pauxillulus* : *prea* ***pîțîneluș*** (p. 363); *pediculus*, *pediolus*, *pedusculus* : ***picioruș*** (p. 364); *perpauculus* : *prea* ***pîțînteluș*** (p. 374); *terebellum* : ***sfredeluș***, *pritcari* (p. 509);

-ușcă : *foemella* : ***muierușcă***, *fămeiță* (p. 207); *muliercula* : ***muierușcă*** (p. 317); *tantulus* : *numai* ***atîtîșca***, ***atîtișca*** (p. 504); *uxorcula* : ***muierușcă*** (p. 552); *uxorcula* : ***muierușcă*** (p. 552);

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

-uț*(*ă*)** : *amiculum* : ***plășcuță (p. 36); *ancillula* : ***slujnicuță*** (p. 40); *buccula* : ***juncuță*** (p. 78); *bullula* : ***băşicuță*** (p. 78); *ensiculus* : ***săbiuță*** (p. 181); *ensiculus* : ***săbiuță*** (p. 181); *facula* : ***făcliuță*** (p. 199); *forficula* : ***forfecuță*** (p. 209); *forpicula* : *forfecuta* [sic !] *de tuns* (p. 209); *inducula* : ***serecuță*** *de jos* (p. 255); *juvencula* : ***junicuță*** *sau fetișoară* (p. 275); *juvenculus* : ***junincuț***, *tinerel*, *voinicel* (p. 275); *legiuncula* : ***șireguț*** *mic de oaste* (p. 283); *lucernula* : ***făcliuță*** (p. 291); *manticula* : ***desăguță***, *teașilă*, *burduf* (p. 300); *manubriolum* : ***plăseluță***, *mînerel*, *mănunchiiaș* (p. 300); *palliolum* : ***plășcuță***, *conteșel* (p. 355); *pallula* : ***plășcuță*** *femeiască* (p. 355); *passerculus* : ***vrăbiuță*** (p. 361); *pocillum* : ***păhăruț***, ***păhăraș*** (p. 389); *sicula* : ***săbiuță*** (p. 468); *statiuncula* : ***șireguț*** *stătători de strajă*, *locșor mic*, *afară stătători* (p. 482); *vesicula* : ***băşicuță*** (p. 539).

4. În ciuda faptului că, din punct de vedere structural, diminutivele în dicționarul lui Corbea ilustrează calea cunoscută, atașarea de sufixe substantivelor (cel mai adesea), adjectivelor ori adverbelor, am remarcat totuși o particularitate mai rar întâlnită, și anume „creațiile de autor”, în sensul că, stăpânind foarte bine limba română, autorul reușește să realizeze, ținând cont de posibilitățile sistemului, o serie întreagă de diminutive românești, care redau fidel sensul cuvântului latinesc. Adesea, chiar și editorul pune sub semnul întrebării o formă prezentă în dicționar, însoțind-o prin mențiunea [sic !]: *campanula:* ***clopotaș*** [sic !] (p. 84); *cantiuncula* : ***cîntăriță*** [sic !] (p. 85) ; *eminulus: înăltișor, afară* ***ivitorel*** [sic !] (p. 179).

4.1. De altfel, observația noastră e valabilă și pentru alte cuvinte latinești, a căror traducere neagă existența corespondentului din limba română[7] (de pildă, *edentulus* : *fără dinți*, ***nedințatec*** (p. 174); *dolendus* : ***durucios*** (p. 167); *dubitabilis* : ***îndoințos*** (p. 170)).

4.2. Acest demers al lui Corbea nu este unic în epoca sa, însă la niciun alt autor nu întâlnim un număr atât de mare de creații lexicale cu unică atestare. Afirmațiile noastre sunt susținute de faptul că multe dintre derivate se găsesc doar la Corbea, însă acestea nu știrbesc cu nimic meritele dicționarului, ci, din contră, i le sporesc, putându-ne, astfel, să ne facem o idee despre posibilitățile de dezvoltare internă a vocabularului limbii române.

4.3. Cărturarul ardelean creează/folosește cuvinte precum scriitorii latini de factură populară[8]. De asemenea, pentru o pricepere cât mai exactă a sensului, diminutivul inventariat este însoțit de informații de ordin lingvistic, care au rolul de a lămuri înțelesul termenului. De pildă, ***crocota*** este definit/tradus ca ‘veșmîntul (haina) muierilor cea din jos galbănă’ (p. 137), iar, pe pagina următoare, derivatul ***crocotula*** apare nedefinit, purtând mențiunea *diminutivium a* ***crocota*** (p. 138). Informații de acest tip găsim și la: ***calyculus*** *dimminut. a calice* : *coașă* [sic!] *de poame* (p. 84); ***perlucidulus*** *diminutivus* : *luminățăl* (p. 372); ***raviscellus*** *diminutivum a* ***ravidus***, *a Plaut* : *cu* ***fețișoară*** *galbănă*, *vînătă*; iar: *amuțîțăl în grumaz*, *inusitatum*

[7] Unele cuvinte sunt puse la îndoială și de către A.-M. Gherman (2010, p. 71–76).

[8] A se vedea, în acest sens, discuțiile lui Veikko Väänänen (2006, p. 89–90) și C. H. Grandgent (1958, p. 29–35).

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

(p. 428); ***sellariola*** : *diminutivum Martialis* (p. 461); ***spinturnicium***, *diminutivum a* ***spinturnice*** *ave inauspicata et deformi, quae et ambustanea dicitur* (p. 479); ***taciturnulus*** : *adjectivum diminutivum* (p. 503).

4.3.1. Menționăm că aproape toate diminutivele din dicționar au înregistrată și baza derivativă (de pildă, *anus* : ***babă***, ***zgîrță*** (p. 44); *anicula* : ***bătrîniță***, *muiare*, *mătușă bătrînă* (p. 42), ceea ce, având în vedere publicul căruia i se adresează, n-ar justifica întotdeauna explicarea formei derivate.

5. În ceea ce privește limba română, derivarea continuă tendințe mai vechi, bine reprezentate în latina vulgară și în limbile romanice (Hakamies 1951; Hasselrot 1957). Pe lângă bazele derivative (în majoritatea cazurilor substantive), cu diverse semnificații, sufixele care se atașează sunt, în principal, de origine latină : ***-ior***, ***-el***, ***-ea***, ***-ică***, ***-uț*(*ă*)**, însă, în unele cazuri, avem și sufixe de alte origini (***-iță***, ***-uș***,***-aș***[9], ***-ușcă***), toate exprimând, în mare măsură, dimensiuni ori calități diminuate ale obiectelor. Mai rar, se poate întrevedea și nuanța afectivă a noilor derivate.

5.1.1. În afara creațiilor de autor, apar și diminutive „*consacrate*" care sunt întâlnite, de-a lungul anilor, în multe dintre vechile noastre texte sau, cel puțin, sunt forme reperate în limba română.

5.1.2. În unele cazuri, Teodor Corbea traduce diminutivul latinesc prin sintagme alcătuite dintr-un substantiv și un adjectiv (***mic*(*ă*)**, ***mititel*/*-tea*** sau ***mărunt***) : *auditiuncula* : ***audere mică*** (p. 64); *capsella* : ***sicriiaș*** *mic* (p. 87)[10]; *cretula* : ***cridă mică*** (p. 136); *falcula* : *cosâșoară*, ***coasă mică*** (p. 200); *gaulus* : *feali de* ***corabie mică*** (p. 216); *globulus* : *glonțîșor*, ***ghiiaghiel mic***, *glonțurel* (p. 220); *gloriola* : ***mărime mică***, *slăviță*, *slăviturea* (p. 220); *guttaluas* : *vinișoară*, ***vînă mică*** (p. 224); *hastula* : *dărdișoară*, ***suliță mică***, ***fuște mic*** (p. 228); *horreolum* : *șuricică*, ***poiată mică*** (p. 236); *legiuncula* : ***șireguț mic*** *de oaste* (p. 283); *Lyxea* : ***orășel (oraș mic)*** *din Acarnaniia* (p. 295); *mannulus* : ***călușel mic***, *mînz* (p. 300); *medullula* : ***măduo mică***, *măduiță* (p. 304); *membranula* : *pergamen mic*, ***hîrtioară mică*** *pă care deacă scrii, poț și șterge* (p. 306); *memoriola* : *mințișoară*, ***pomenire mică*** (p. 306); *mendaciunculum* : ***minciuniță mică*** (p. 307); *micropsychos* : *cu* ***inimă mică***, *fără inimă*, *neinimos* (p. 310); *nablium* : ***chimfal mic*** (p. 322); *narratiuncula* : *povestiță*, ***poveste mică*** (p. 322); *parmula* : ***pavăză mică*** (p. 360); *pastillico* : ***glonțișoare mărunte*** *facu, facu pilule*, *turtișoare* (p. 361); *pictarium vide* : *pyctarium* : *tăbliță și* ***catastișel mic*** (p. 382); *pupula* : ***copilă mică***, *pițirigă;* iarăș: *lumina ochilor* (p. 417); *pustula* : *rîie*, *mîncătură*, ***zgaibă mică***, *bubliță* [sic] (p. 417); *regulus* : ***împărățăl***, ***împărat în țară mică*** (p. 433); *sacellum* : *capiște*, ***schitișor***, ***capolnă mică*** (p. 446); *sanctulus* : ***svințișor***, ***svînt mic*** (p. 450); *scutulum* : ***păvăjoară***, ***pavăză mică*** (p. 458); *specillum* : ***oglindiță***, ***zărțale mic*** (p. 477); *specula* : ***nădejdioară***,

[9] Sufixul ***-aș*** are proveniență multiplă: slavă (***-aš***), maghiară (***-às***) și, probabil, autohtonă. Pentru mai multe detalii, vezi Magdalena Popescu-Marin (2007, p. 73). Pentru originea sufixelor diminutivale, a se consulta M. Popescu-Marin (2007, *passim*), G. Pascu (1916, *passim*) și V. Väänänen (2006, p. 89–90).

[10] Vezi și Carabulea 1972, p. 511.

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

nădejde mică **(**p. 478); *spongiola* : ***burecior mic*** *de mare* (p. 480); *sportula* : ***coşcior mic*** (p. 480); *turbella* : ***răzmiricioară***, ***răscoală mică***, *turburărea*; item : *şireguţ* (p. 530); *statiuncula* : *şireguţ stătători de strajă*, ***locşor mic***, *afară stătători* (p. 482); *verrucula* : ***negşor***, ***negel mic*** (p. 539).

5.1.3. Câteodată, traducerea se face prin sintagme având în structura lor un derivat substantival şi unul adjectival: *pulvillus* : ***căpîtăiaş micşorel*** *supt cap* (p. 416); *libellulus* : ***cărticea mititică*** (p. 285); *manni* : ***călueşei micşurei***, *îmbuiestri* (p. 300); *pilula* : ***glonţişor mititel*** (p. 384).

5.1.4. Alteori, autorul se înşală asupra valorii sufixului latinesc şi traduce oscilant cuvântul: *craticula* : ***zăbrea mare***, *grătăraş* (p. 136).

6. Trebuie menţionat şi faptul că Teodor Corbea întrebuinţează diminutive şi în situaţiile în care explică unele cuvinte nederivate diminutival, cu scopul de a reda cât mai bine semnificaţia acestora: *abra* : *frumoasă*, *curtenitoare*, *zvonitoare* ***slujnicuţă*** (p. 5); *Abydon* : ***ţînutşor*** *în Machiedoniia* (p. 7); *accera* : ***lădiţă*** *ţiitoare de tămîie* (p. 9); *achetae* : *mititeale* ***fierişoare*** *cu arepile mari şi cu şase picioare*, *grieri* (p. 10); *actuariolum* : *cancel*, ***corăbiiţă*** *iute* (p. 11); *admittere* : ***bărbătuşul*** *cu* ***muierueşca*** *dempreună a slobozi* (p. 12); *caespes* : *bucată de loc*, ***păjiştioară*** (p. 81); *capsa* : *scatulcă*, ***lădişoară*** (p. 87); *Danusia* : *un* ***ostroviel*** *în Rhodus* (p. 169); *Dictyna* : *aceasta iaste* ***dumnezăiiţă***[11] *Diianana* [sic !] (p. 160); *Dodonides* : ***dumnezăiţele*** *carele au dat ţîţă dumnezăului vinului* (p. 168); *Dolabella* : ***strungşor;*** iarăş: *nume polcecritori al lui Ţiţero* (p. 168); *ebamma* : *miros de bucate*, ***zămşoară*** *bine mirositoare a bucatelor spre întingere* (p. 179); *galba* : ***viermuleţ*** *roditori în lemn sau în bucate* (p. 215); *grammatista* : *învăţat de jumătate*, ***învăţătăl*** (p. 222); *granarium* : *casă de pîine*, ***legăniţă*** (p. 222); *Graphiarum* : ***tecuşă***, *ţîitoare de condeaie* (p. 222); *guttus* : ***picioraş***, *ibric* (p. 224); *halce* : ***scrîmbiţă*** (p. 227); *halter* : *glonţ de plumb sau* ***ghiiaghiel*** (p. 227); *impuuber* : *fără de barbă*, ***fiişor***, ***voinicel*** (p. 248); *inciles* : ***gropşoare*** *în care în livezi mojicii sloboază apă* (p. 250); *infantia* : ***fămeiţă*** *grea* (p. 256); *interpensiva* : *jghiaburi de straşini*, ***postăvioare*** *între păreţi* (p. 266); *Ismaela* : ***ţînutşor*** *aravienesc* (p. 272); *labarum* : ***steguleţ*** *scris cu aur care-l poartă înaintea hătnogului* (p. 277); *lama* : ***aleşteiaş***, ***lăculeţ***, *stare de apă* (p. 279); *laver* : ***urcioruşul*** *lui Dumnezău* (p. 282); *lygus* : ***tufuliţă*** *crescătoare în loc uscat şi lemnul lui Avraam o chiiamă* (p. 294); *Lyxea* : ***orăşel*** *(oraş mic) din Acarnaniia* (p. 295); *mica* : ***pietricică*** *în năsîp strălucitoare* (p. 310); *Mocarsus* : ***ţînutşor*** *thraţienesc* (p. 313); *Nicasia* : *numele unui* ***ostrovuleţ*** (p. 327); *nucamentum* : ***mugurăşul*** *cel uscat lung al nucului şi al alunului*, *codiţa mîţei* (p. 332); *Peucce* : *un ostrov* ***miscşoraş*** *în gura Dunărei* (p. 378); *pluma* : *fulg*, ***penişoară*** (p. 389); *pulvinus* : ***perioară***, ***căpîtăiaş*** (p. 416); *pusa pro puella* : ***copilaşă*** (p. 417); *spartium* : *scai de papură roditori în Hişpaniia din care* ***coşuleaţe*** *obicinuiesc a lega* (p. 477); *striatura* : ***brezdişoară***, ***dunguliţă*** *în stîlpul cel ghizdav scobit* (p. 485); *stylobata* : ***jghiebuleţ*** *de lemn*, ***postăvioară***, *albie mică*; iarăş : *talpă*

[11] În opoziţie cu mai vechiul ***dumnezoaie***. În general însă, este sufix moţional.

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

de stîlp (p. 487); *subargutus*[12] : ***chitiţăl***, ***înţelepcior*** (p. 487); *subcandidus* : ***albişor***, ***albuleţ*** (p. 488); *subcrudus* : ***crudişor***, ***cruduleţ*** (p. 488); *subfrigidus* : ***recişor***, ***frigşorel*** (p. 488); *subgrandis* : ***mărişor***, ***buiecel*** (p. 488); *subgravis* : ***greuşor***, *greulean*, ***atîrnăţăl*** (p. 488); *subhorridus* : ***zburliţăl***, ***cumpliţăl***, ***groaznicel*** (p. 488); *subinvisus* : *can* ***urîţăl***, *spre oarecît can urîcios* (p. 489); *subpinquis* : ***grăsuliu***, ***grăscior*** (p. 490); *subtenuis* : ***supţîreluş*** (p. 491); *subtepidus* : ***căldişor*** (p. 491); *subulo* : ***fluieraş;*** iarăş: ***cerbuleţ*** *căruia încă nu i-au crescut coarne* (p. 492); *synephebi* : ***tinerei*** deşteptati [sic !], *copilandri* (p. 501); *teporatus* : *încropit*, *încălzît* ***pîţînel***, ***încălzîţăl*** (p. 509); *villus* : ***măierişor***, *odăiţă* (p. 542).

7. În paginile dicţionarului, am remarcat, în comparaţie cu latina, bogăţia sinonimică diminutivală românească: *apiculus* : ***muuntişor*** [sic!], ***delşor***, ***dîmbşor*** (p. 47); *crustulum* : ***îmbucăturea***, ***bucăţea*** (p. 138); *diversoriorum* : ***sălăşel***, ***găzdişoară***, ***căscioară*** (p. 167); datorată, în special, bazelor derivative împrumutate din alte limbi: *frustulum* : ***bucăţîcă***, ***ştiuculeţ***, ***codricel***, ***dărăbiel*** (p. 212); *galericulum* : ***guleraş***, ***gluguliţă***, ***işlicel*** *de zăbranic* (p. 215); *glebula* : ***ştiucăţea***, ***bucăţea*** (p. 220); *hamulus* : ***cujbiţă***, ***cîrligel***, ***unghicioară*** (p. 227); *horridulus* : ***îngrozîţăl***, ***spămîntăţăl***, ***zburliţăl*** (p. 236); *imaguncula* : ***iconiţă***, ***chipşor***, ***înfigurărea*** (p. 244); *juvenculus* : ***junincuţ***, ***tinerel***, ***voinicel*** (p. 275); *libella* : ***cumpăniţă***, ***măsurea***, ***puntişor*** (p. 285); *manubriolum* : ***plăseluţă***, ***mînerel***, ***mănunchiiaş*** (p. 300); *metula* : ***grămăjoară***, ***ţîfşor***, ***ţîntişoară*** (p. 310); *morsiuncula* : ***muşcăturea***, ***mursăcăturea*** (p. 316); *motiuncula* : ***mişcăturea***, ***clătiturea*** (p. 317); *offella* : ***îmbucăturea***, ***bucăţea*** (p. 342); *pulvinulus* : ***periniţă***, ***perioară***, ***căpîtăiaş*** (p. 416); *sarcinula* : ***povăriţă***, ***legăturea***, ***mototolaş*** (p. 452); *sordidulus* : ***imăţăl***, ***urîţăl***, ***ponosîţăl*** (p. 476); *tuguriolum* : ***colibiţă***, ***cîşculiţă***, ***cîşluliţă*** (p. 529); *verbulum* : *vocula* ***cuvîntăl***, ***grăişor***, ***vorbuliţă*** (p. 538); *virgula* : ***nuieliţă***, ***vărguţă***, ***zmiceluş*** (p. 544).

7.1. La această multitudine de sinonime diminutivale, se adaugă şi variaţia afixală, baza derivativă rămânând aceeaşi: *laguscula* : *ploschi**ţă***, *plosc**uliţă***, *ploscşoară* (p. 279); *latusculum* : *cost**iţă***, *costi**şoară*** (p. 282); *nucula* : *nuc**şoară***, *nuc**uliţă*** (p. 332); *pocillum* : *păhăr**uţ***, *păhăr**aş*** (p. 389); *pullulus* : *pui**şor***, ***pui****uleţ* (p. 416).

8. Considerăm că trebuie menţionat şi faptul că sunt şi situaţii în care, în paginile dicţionarului, avem un diminutiv latinesc, însă Teodor Corbea nu optează pentru o echivalare diminutivală a acestuia: ***garrulus*** : *brehăitori*, *coţofănitori*, *spuitori multe* (p. 216); ***glandula*** : *carne icroasă*, *carne de supt gîtleji*; iarăş : *ciumă* (p. 220); ***subacidulus*** : *în chip acru, ca cînd are hi acru* (p. 487); ***subcaerulus*** : *în chip vînăt* (p. 488); ***trosculus*** : *cărnos*, *gras*; item : *viteaz călăraş* (p. 528); ***vetula*** : *fămeaie veachie*, *bătrînă* (p. 540).

9. Din punct de vedere statistic, am constatat că cel mai folosit sufix este -(***i***)***şor*** (-(***i***)***şoară***), cu variantele: -***îşor***, -***uşor*** (-***uşoară***), ataşat la baze derivative de diferite origini, cele mai numeroase fiind cele latineşti. Acesta este urmat de -***el***(-***ăl***) şi de

[12] Derivatele cu ***sub***- pot exprima o nuanţă diminutivată. În acest caz, putem discuta despre o diminutivare prefixală.

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

-(***i***)***or*** (var. -***cior***); -(***i***)***oară*** (var. -***cioară***), celelalte sufixe necunoscând o largă întrebuinţare.

10. Prin dicţionarul său, Corbea este primul nostru lexicograf în adevăratul sens al cuvântului. Aceasta nu se mulţumeşte doar să echivaleze cuvintele latineşti, ci şi să ofere explicaţii, ceea ce-l apropie de contemporanii săi occidentali. Chiar dacă rămâne tributar sursei sale principale, *Dictionarvm latinovngaricvm* al lui Albert Szenci Molnár (1604), Teodor Corbea se detaşează de acesta şi reuşeşte să ne ofere o perspectivă de ansamblu asupra vocabularului limbii române. Compararea dicţionarului lui Corbea cu alte lucrări lexicografice ale timpului său şi cu dicţionare ulterioare, inclusiv DLR (2010), va facilita o înţelegere adecvată a demersului ales pentru crearea, traducerea ori echivalarea diminutivelor latineşti. Suntem convinşi că cei care vor fi parcurs dicţionarul vor fi surprins ştiinţa corbeană de a găsi cuvintele potrivite şi de a le meşteşugi pe înţelesul tuturora.

10.1. Echivalentele diminutivale româneşti înregistrate în paginile dicţionarului ilustrează, în mare măsură, osteneala lui Teodor Corbea de a oferi o tălmăcire cât mai exactă a cuvintelor latineşti, de unde şi inventarul diminutival românesc semnificativ din filele dicţionarului, la îmbogăţirea acestuia contribuind, după cum am menţionat *supra*, şi definirea altor termeni prin cuvinte diminutivate. Lucrarea are merite incontestabile şi credem că trebuie situată undeva între umanismul românesc şi enciclopedismul iluminist care se instalează încet, dar cu paşi siguri, în Ardeal, în veacul ce va urma.

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE. SIGLE

Izvoare

Corbea 2001 = Teodor Corbea, *Dictiones latinae cum valachica interpretatione*. Ediţie de Alin-Mihai Gherman, volumul I. *Studiu introductiv, note şi text*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2001.

Lucrări şi studii de referinţă

Carabulea 1972 = Elena Carabulea, *Dubla diminutivare în limba română*, în SCL, XXIII, 1972, nr. 5, p. 509–513.

Carabulea 1974 = Elena Carabulea, *Sufixele diminutivale în limba română* (rezumatul tezei de doctorat), Bucureşti, Universitatea din Bucureşti, 1974.

Chircu 2011 = Adrian Chircu, *Despre diminutivarea substantivelor neologice în limba română actuală*, în Nedelcu *et alii* 2011 (coord.), p. 69–79.

Diez 1874 = Frédérich Diez, *Grammaire des langues romanes*. Troisième édition refondue et augmentée, tome deuxième. Traduit par Alfred Morel-Fatio et Gaston Paris, Paris, Librairie A. Frank, 1874.

DLR 2010 = *Dicţionarul limbii române*, tomurile I–XIX, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2010.

Gherman 2004 = Mihai-Alin Gherman, *Aspecte umaniste în cultura românească veche*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2004.

Gherman 2010 = M.-A. Gherman, *Un umanist român*: *Teodor Corbea*, Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 2010.

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

Gherman 2014 = Mihai-Alin Gherman, *En marge du dictionnaire latin roumain de Teodor Corbea*, în DR, serie nouă, XIX, 2014, nr. 1, p. 48–59.
Grandgent 1958 = C. H. Grandgent, *Introducere în latina vulgară*. După ediția spaniolă a lui F. De B. Moll. În românește de Eugen Tănase, Cluj, Universitatea „Victor Babeș”, 1958.
Hakamies 1951 = Reino Hakamies, *Étude sur l'origine et l'évolution du diminutif latin et sa survie dans les langues romanes*, Helsinki, None Given, 1951.
Hasselrot 1957 = Bengt Hasselrot, *Études sur la formation diminutive dans les langues romanes*, Uppsala–Wiesbaden, A.-B. Lundequistska Bokhandeln–Otto Harrassowitz, 1957.
Iordan 1975 = Iorgu Iordan, *Stilistica limbii române*. Ediție definitivă, București, Editura Științifică, 1975.
Lüder 1996 = Elsa Lüder, *Procedee de gradație lingvistică*. Ediție revăzută și adăugită. Traducere de Horațiu Hecuble, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 1996.
Nedelcu *et alii* 2011 (coord.) = Isabela Nedelcu *et alii* (coord.), *Studii de lingvistică. Omagiu doamnei profesoare Angela Bidu-Vrănceanu*, București, Editura Universității din București, 2011.
Pascu 1916 = G. Pascu, *Sufixele românești*, București, Librăriile Socec & Co, C.Sfetea, Pavel Suru, 1916.
Popescu-Marin 2007 = Magdalena Popescu-Marin (coord.), *Formarea cuvintelor în limba română din secolele al XVI-lea–al XVIII-lea*, București, Editura Academiei Române, 2007.
Pușcariu 1899 = Sextil Pușcariu, *Die Rumänischen Diminutivsuffixe*. Inaugural-Dissertation, Leipzig, Johann Ambrosius Barth, 1899.
Pușcariu 1900a = Sextil Pușcariu, *Diminuția în limba românească*, în „Noua revistă română”, I, 1900, nr. 8, p. 372–377.
Pușcariu 1900b = Sextil Pușcariu, *În chestia diminutivelor*, în „Noua revistă română”, II, 1900, nr. 19, p. 254–259.
Pușcariu 1929 = Sextil Pușcariu, *Despre diminutivele românești* (Über die rumänischen Diminutiva)”. [Extras din] *Verzameling van Opstellen*, Chartres, 1929, p. 431–436.
Quintescu 1867 = Nicolaus Ch. Quintescu, *De diminutivis linguae rumanicae vulgo walachicae nominatae* (Dissertatio inauguralis philologica), Berolini, Types Expresserunt Fratres Fickert, 1867.
Szenci Molnár 1604 = Albert Szenci Molnár, *Dictionarvm latinovngaricvm opus novum et hactenvus nvsqvam editvum; Item vice versa: dictionarivm vngaricolatinvm, in quo præter dictionvm vngaricvm interpretationem latinam*, Noribergae, Procurante Elia Hvterro Germano (ediție anastatică ulterioară: Budapest, Akadémiai Kiadó, 1990). https://www.google.ro/#q=albert+molnar+dictionarium+latinoungaricum+on+line&tbm=bks
Väänänen 2006 = Veikko Väänänen, *Introduction au latin vulgaire*, Paris, Éditions Klinksieck, 2006.
Zafiu 1996a = Rodica Zafiu, *Diminutivul*, în „România literară”, XXIX, 1996, nr. 5, p. 7.
Zafiu 1996b = Rodica Zafiu, *Diminutive ironice*, în „România literară”, XXIX, 1996, nr. 6, p. 7.
Zafiu 2001 = Rodica Zafiu, *Diversitate stilistică în româna actuală*, București, Editura Universității din București, 2001.
Zafiu 2008 = Rodica Zafiu, *Diminutive culinare*, în „România literară”, XL, 2008, nr. 18, p. 15.
Zafiu 2010a = Rodica Zafiu, *Evaluarea diminutivelor*, în Gh. Chivu, Oana Uță-Bărbulescu (eds), *Studii de limba română. Omagiu profesorului Grigore Brâncuș*, București, Editura Universității din București, 2010, p. 291–297.
Zafiu 2010b = Rodica Zafiu, *Asocierea cu vorbirea populară, motiv de respingere* (despre diminutive), în Sandra Scarlat, Lidia Ioniță (coord.), *De ce ne plac diminutivele* ?, în A2 (supliment „Adevărul”), nr. 6 121 (26 martie 2010), p. 27.
Zafiu 2011 = Rodica Zafiu, *Diminutivele în româna actuală: lexicalizare și utilizare pragmatică*, în Nedelcu *et alii* 2011 (coord.), p. 373–382.

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)

LATIN DIMINUTIVES „CUM VALACHICA INTERPRETATIONE*”* IN TEODOR CORBEA'S DICTIONARY

(*Abstract*)

In his study, the author aims to investigate the way in which Teodor Corbea, in his dictionary, *Dictiones latinae cum valahica interpretatione*, translates or equalizes in Romanian language several Latin diminutives that characterize especially the Vulgar Latin.

The lexicon of this Transylvanian scholar represents one of the oldest dictionaries which could help us to better understand not only the mechanisms of forming diminutives, at the end of the 17th century, but also the subsequent developments. The analysis is a lexical one and follows a structural type, but there are many situations in which the author also takes into consideration the semantics of some less common diminutives.

Cuvinte-cheie: *diminutive, limba română, limba latină, formarea cuvintelor, dicţionar, limba română veche*.

Keywords: *diminutives, Romanian language, Latin language, word formation, dictionary, Old Romanian*.

Universitatea „Babeş-Bolyai”
Facultatea de Litere
Cluj-Napoca, str. Horea, 31
adichircu@hotmail.com

BDD-A13523 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:32 UTC)